

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglas: enostopna m m vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

P. n. Licejalna knjižnica

Pavšalni franko.
Ljubljana.

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 360

Uprava:

Telefon 44

Isi se ne vračajo.
am je priložiti znamko
za odgovor.

Kraljeva navodila Pašiću.

Kralj odločno za konsolidacijo države.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Povodom hitrega povratka ministrskega predsednika Pašića z Bleda piše »Videlo«, da je predsednik vlade dobil navodila, pod katerimi pogoji naj bi se nadalje predsedoval vladi. Ti pogoji so: 1. vrednost dinarja naj se dvigne vsaj na višino francoskega franka, da postane na ta način življenje cenejše, 2. S

Hrvatsko naj se sklene sporazum, 3. Razveljavijo naj se vse odredbe, ki so naperjene zoper delovne sile, posebno pa zakon o zaščiti države, 4. Častniki, ki so bili obsojeni v solunskem procesu, naj pridejo zopet pred sodišče, 5. Odnosaj s sovjetsko Rusijo naj se vzpostavi.

Proračun ministrstva za poljedelstvo in vode v debati.

VLADI NAPREDEK KMETA NI PRI SRCU. — BAČKA IN BANAT GOSPODARSKO NAZADUJETI. — PRORAČUN ZA MINISTRSTVO ZA ŠUME IN RUDE. — PRORAČUN MINISTRSTVA ZA TRGOVINO SPREJET BREZ DEBATE. — PRORAČUN MINISTRSTVA ZA SOCIALNO POLITIKO.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je otvorila ob 9. uri dopoldne. Zbornica je razpravljala o proračunu ministrstva za poljedelstvo in vode. Govorili so poslanci Petir Filipović, Jeremija Jerelić in Voja Lazić, vsi trije od zemljoradniškega kluba. Izrazili so se proti proračunu, nadalje ravno tako Blaško Rajić, dr. Marko Rebac, Ante Milanović in Josip Nemanić (jugoslovanski klub) ter socialisti Kiso-Var in radikalec Uzumović. Govorniki so v bistvu izjavili, da je proračun za ta resort veliko premajhen. Položaj našega kmeta je zelo nepovoljen. Vlada je pokazala, da ji napredok kmeta ni posebno na srcu. Govornik je zahteval, naj se dajo poljskim delavcem čim popolnejše šole in naj se uvedejo ekonomski. Zahteval je tudi kredite za nabavo modernih poljedelskih strojev in izplačilo vojne odškodnine v blagu. Sprejme naj se zakon o zavarovanju poljskih delavcev. — Blaško Rajić je govoril o razmerah v Vojvodini. Bačka in Banat sta bili zelo napredni

pokrajini pred in med vojno. Ti kralji se sedaj ne morejo več primerjati s prejšnjimi časi. Poljedelstvo v Vojvodini rapidno pada.

Potem je narodna skupščina začela debato o proračunu ministrstva za šume in rube. Govorila sta zemljoradniška Ceda Stanković in član jugoslovanskega kluba Vladimir Pušenjak, ki je zlasti razpravljal o razmerah rudarjev v Sloveniji. Po kratki debati je bil sprejet proračun tudi tega ministrstva.

Zbornica je na to začela razpravljati o proračunu ministrstva za trgovino in industrijo, ki je bil sprejet brez debate.

Na popoldanski seji je narodna skupščina razpravljala o proračunu ministrstva za socialno politiko. Govorniki so večinoma ponovili vse one težnje, ki so jih navedli v svojih interpelacijah. Govoril je poleg drugih Anton Brandner (narodni socialist), katerega govor je tudi pri vladni večini izzval najboljši dojem. — Seja je bila ob 8. 30 zvečer prekinjena in se je čez eno uro nadaljevala.

Zloraba šol. prostorov v polit. svrhe JDS pred obč. svetom mariborskim.

RAVNATELJ VOGLAR, SKLICATELJ POLITIČNIH SESTANKOV, POZVAN NA ODGOVOR. — ORIGINALNO VABILO JE V NAŠIH ROKAH.

Maribor, 28. julija. (Izv.) Interpelacija radi zlorabe uradnih prostorov v mariborskem mestnem svetu. Pri nocojšnji občinski seji se je razpravljala interpelacija SLS radi notice v »Jugoslaviji«, z dne 23. t. m., v kateri se poroča, da je ravnatelj Voglar kot tajnik JDS vabil v svrhu sestave volilnega imenika zaupnike na sejo v ravnateljski pisarni ženskega učiteljskega. Župan Grčar je ugotovil, da je narodna vlada v prvi dobi po prevratu dovoljevala tudi strankam šolske prostore. Danes kaj takega že zdavnaj ni več dopustno in danes je to kršenje uradnih prostorov. Šolska oblast bi morala ta slučaj zasledovati. Možen pa je tudi sklep občinskega sveta. Občinski svetnik dr. Sernec (JDS) je izjavil,

da nihče od občinskih svetnikov kluba JDS ni dobil takega vabila. Dr. Leskovar (SLS): »Jaz pa vem, da so se taki sestanki že lani vršili.« (Medklci: »Škoda, da Voglarja ni tu! Mogoče pove »Jugoslavija« kdo je dobil taka vabila!«) Na pripombo dr. Serneca, da občinski svet ni disciplinarna oblast, ki bi bila upravičena o tem razsoditi, ga je zavrnil dr. Leskovar, čes da je šola last mestne občine in da ima torej tudi pravico vedeti, kako se šolski prostori zlorabljajo. Istega mnenja je bil tudi župan Grčar. Končno je bil sprejet predlog dr. Leskovarja, naj se interpelacija izroči ravnatelju Voglarju v izjavo. (K zadevi pripominjamo, da se originalno vabilo nahaja v zanesljivih naših rokah.)

Mednarodni mirovni kongres za revizijo vseh mirovnih pogodb.

ZNIŽANJE REPARACIJSKIH PLAČIL POTREBNO ZA OBNOVO EVROPE.

London, 28. julija. (Izv.) V današnji dopoldanski seji mednarodnega mirovnega kongresa je bilo sprejetih več sklepov, v katerih se naglašja, da je za gospodarsko obnovo Evrope neobhodno potrebno znižanje reparacijskih plačil, dalje vrnitev saarskega ozemlja ter vpostavljen sedanjih dolgov, ukinjenje ogroževanja potem splošnega do-

govora, razvoj zveze narodov, oskrbljenje mednarodnega posojila in revizija vseh mirovnih pogodb po zvezi narodov. Ruskemu narodu se morajo priznati njegova prava, da se vlada sam, kakor hoče. Ruski narod pa mora priznati svoje predvojne obveznosti. Končno se zahteva o teh sklepih zadostna finančna pomoč za Rusijo.

Temelji franc. reparacijske politike.

NEMSKA VLADA NI STORILA NIČESAR ZA OZDRAVLJENJE SVOJIH FINANC. — UPOŠTEVANJE MEDNARODNEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA.

Pariz, 28. julija. (Izv.) »Matin« poroča: Včerajšnji ministrski svet je na podlagi soglasnega naziranja članov kabineta določil temelje francoske reparacijske politike. Francoska vlada ugotavlja, da nemška vlada ni ničesar storila, da bi si pomagala iz svojega sedanjega finančnega položaja. Nemogoče je, da bi Francija dajala nemškemu odporu dogum s tem, da bi mu dovoljevala

novi roke in da ne bi zahtevala od nje novih zastavnih pravic. Ako se zavezniki ne bodo strinjali s to mislijo, bo morala Francija sama nastopiti. Hrati pa si je kabinet popolnoma v svesti tega, da bi takojšnja odplačila pomenjala žrtve in da je treba medn. finančnemu trgu dovoliti obsežnih koncesij, da bo mogel odgovorjati zahtevam bodočnosti. Vsekakor bi se morje dovoliti te konce-

Ratifikacija jugoslovansko-italijanskega sporazuma.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Dasi se nahaja italijanska vlada v demisiji, se iz Rima poroča, da je dobil ministrski predsednik Facta pooblastilo, naj poton naredbe uveljavi sporazum z Jugoslavijo glede izvedbe rapalske pogodbe. Zaradi tega pričakuje, da bo kralj Viktor Emanuel še ta teden podpisal ta odlok. Ratifikacija pride pred parlament, čim minister dr. Ninčić predloži predlog o izdatkih za delegacijo za razmejitve.

KAKO REŠAVAJO PRI NAS AFFERE.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Odbor za preiskavo afeze Savič-Benja izdelal svoje poročilo in ga predložil narodni skupščini. Dasi so spoznali Benja za krivega in mu očitali, da se je pregrešil zoper čast in dolžnosti poslanca, se je odbor vendar postavil na stališče, da Benja ni ničesar zakrivil, kar bi spadalo pod kazenski zakon.

ENERGIČNI KORAKI ZA DVIG DINARJA.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je sklical za jutri v soboto zastopnike beograjskih bank. Ta konferenca se spravlja v zvezo z dejstvom, da je dinar zadnje čase zelo padel in se vlada bavi z namero, da v ta namen napravi energične korake. Kot zastopnik zagrebških bank pride v Beograd dr. Vrbanić. (Mi samo upamo, da bodo ti energični koraki uspešnejši, kot so bili dosedanj.)

DR. KUMANUDI BODOČI MINISTER ZA NOTRANJE ZADEVE?

Beograd, 28. julija. (Izv.) V parlamentarnih krogih so razširjene govorice, da ima finančni minister dr. Kumanudi največ izgleda, da postane minister za notranje zadeve. FAŠISTOVSKI NEMIRI V ITALIJI SE NADALJUJEJO.

Rim, 28. julija. (Izv.) V Raveni so včeraj popoldne fašisti zasedli delavsko zbornico in ustanovili tam svoj stan. Ponoči so napadli novo poslopje, sedež delavske zadrage in ga zapalili, čes, da hočejo s tem kaznovati delavstvo radi proglasitve stavke. Stavka se nadaljuje. Železničarji v Rimu in Tivoliju so včeraj radi spopada s fašisti napovedali enodnevno stavko. Danes popoldne ob 15. uri je v Rimu v znak solidarnosti s stavko kovinarjev prenehalo delati vse delavstvo in je priredilo veliko zborovanje.

Borzna poročila.

Curth, 28. julija. Berlin 0.975, Newyork 526, London 23.41, Pariz 43.65, Milan 24.15, Praga 11.95, Budimpešta 0.34, Zagreb 1.00, Bukarešta 3.32, Varšava 0.085, Dunaj 0.0175, avstrijske krone 0.02.

Berlin, 28. julija. Dunaj 1.43, Budimpešta 33.20, Milan 2526.80, Praga 1243.40, Pariz 4569.25, London 2440.40, Newyork 550.31, Curth 10486.85.

Praga, 28. julija. Dunaj 0.09, Berlin 8, Rim 197.75, Budimpešta 2.60, Pariz 357.50, London 192.375, Newyork 43.075, Curth 823, avstrijske krone 0.14, italijanske lire 194.75.

Dunaj, 28. julija. Zagreb 116.00—116.33, Beograd 463.90—510.00, Berlin 68.35—68.65, Budimpešta 23.90—24.04, London 165.000—165.200, Milan 1698.50—1701.50, Newyork 37.075—37.125, Pariz 3072—3078, Praga 849—851, Sofija 227.50—228.50, Curth 7043—7057. Valute: dolarji 36.850—36.950, bolgarski levi 227—229, nemške marke 68.50—69.00 angleški funti 164.850—165.150, francoski franki 3065—3075, italijanske lire 1698—1702, dinarji 465.50, rumunski lei 234.50—235.50, švicarski franki 7701.50—7703.50, češkoslovaške krone 848.50—851.50, madžarske krone 24.24—24.36.

Zagreb, 28. julija. (Izv.) Devize: Dunaj 0.22—0.2275, Berlin 15.30—15.85, Budimpešta 5.25—5.45, Italija 374.50—376.50, London 362—363.50, Newyork 80—81.50, Pariz 070—072.50, Praga 187—188, Svica 1525—1560, Varšava 1.475—1.60. Valute: ameriški dolarji 77—80, avstrijske krone 0.25—0, nemške marke 17—18.

Beograd, 28. julija. (Izv.) Devize: Berlin 15.90, Budimpešta 5.40, Dunaj 0.23, Italija 374, Pariz 670, Svica 1600, London 357, Praga 185.

sije, ako se bodo predvsem upoštevale one države, ki so na račun nemške države izdale znatne vsote denarja. Ako prodre francosko stališče, se osvobodijo velik del po londonskem plačilnem načrtu določenih dolgov, ki se bo mogel uprabit za ureditev medzaveznih dolgov. Program Francije tedaj upošteva prav tako mednarodni gospodarski položaj, kakor svoje lastne upravičene zahteve.

Boj trboveljskih rudarjev s kapitalom

Delavstvo Trboveljske premogokopne družbe je stopilo v mezdno gibanje. Zahteva povišanje plač, da bi se moglo vsaj za silo preživljati. Trboveljska družba pa upravičenost teh zahtev, kakor večina podjetnikov, ne priznava. Pogajanja so se razbila in sedaj grozi stavka z vsemi svojimi groznimi posledicami.

Oglejmo si nekoliko položaj delavstva pri Trboveljski premogokopni družbi, pa položaj družbe same, da bomo mogli razsoditi, kdo je v tem boju med delavstvom in podjetnikom v pravu.

Vzrč sedanjemu mezdnemu gibanju moramo v prvi vrsti iskati v neresenem delavskem vprašanju. To vprašanje izhaja iz nesoglasja med formalno-pravnim položajem delavstva in pa med njegovim faktičnim položajem. V večini evropskih držav velja pri delavskem vprašanju sistem popolne svobode. Kot načelo velja pri tem sistemu, da delavec sam in neodvisno odloča, kje, koliko časa in kateremu delodajalcu da bo prodal svojo delovno moč. To načelo velja tudi v naši državi. Ako delavcu ni všeč dosedanj delodajalec ali dosedanje delo, si lahko poišče drugega, ki mu bolj ugaja, ali od katerega pričakuje lažje preživljanje sebe in svoje družine.

To formalno-pravno stanje pa niti od daleč ne odgovarja dejanskemu položaju delavstva. Vsled različne razdelitve dohodkov iz celokupnega narodnega gospodarstva obstoje v glavnem trije razredi: podjetniki, posestniki kapitala in delavci. Poslednji nimajo ničesar kot svojo delovno moč, katero so prisiljeni prodajati podjetnikom, če se hočejo preživeti. Vsled tega obstoja seveda najostreje nasprotje med podjetniki, ki kupujejo in izrabljajo delavčovo delovno moč in pa delavci, ki jo hočejo kolikor mogoče dobro prodati, oziroma doseči zanjo vsaj tako ceno, da jim dohodki zadoščajo za eksistenco. Dasi ravno pa je delavec po pri nas obstoječem sistemu formalno svoboden, je pa dejansko, kot že zgoraj omenjeno, v največji odvisnosti od delodajalca in vladajočih gospodarskih razmer. Delavec, ki ne poseduje ničesar — in ti tvorijo med našim delavstvom večino — je kot že povedano, prisiljen iskati svojo eksistenco z izrabljanjem svoje delovne moči. Ker pa je delavec ločen od sredstev, ki so za delo nujno potrebna, ker je ločen od takozvanih produkcijskih sredstev (orodje, stroji itd.), more svojo delovno moč izrabiti in izrabljati samo tedaj, če jo proda posestniku produkcijskih sredstev, to je podjetniku. Toda ne tistemu, ki mu zanjo največ plača. Delavec mora delati vsak dan, ker živi iz rok v usta. Radi tega je prisiljen, prodati svojo delovno moč onemu, ki jo ravno potrebuje, ne oziraje se na to, ali je ta prodaja zanj ugodna ali ne. On namreč ne more po cele dneve ali tedne iskati ugodnejše prilike za prodajo svoje delovne moči. Glad ga prisili, da sklone tudi še tako neugodno kupčijo. Pa tudi v slučaju, da se mu posreči najti kje kak boljši zaslužek, se ga navadno ne bo mogel poprijeti, ker navadno nima denarja niti za svojo lastno selitev, kaj šele za selitev cele družine, če jo ima. In tako je navezan navadno le na zaslužek, ki ga lahko dobi v ozkem krogu domačega kraja.

Tendenca vsakega podjetnika gre za tem, da doseže v svojem podjetju s čim manjšimi stroški kolikor mogoče velik dobiček. Na čigav račun, to mu je vseeno. On stremi vedno le za tem, da zniža produkcijske stroške kolikor je le mogoče in zviša prodajne cene svojim produktom. K stroškom produkcije pa spadajo tudi delavske mezde. Dasi ravno je dokazano, da načelo: čim daljša je delovna doba in čim nižja je istočasno delavčeva plača, tem večji ekonomski učinek dela — ne drži, da se ravno z zvišanjem plač in s primernim skrajšanjem delavnega časa dosežejo boljši delavni uspehi, vendar večina podjetnikov tega še ni videla in tega noče videti. Podjetnik delavca izrablja in kadar je izčrpan, ker ni mogel dovajati svojemu telesu dovolj novih svežih sil, ga enostavno zamenja z drugo, mlajšo in še neizčrpano delovno močjo. Tako je delavec potisnjen na nivo mrtvega stroja.

Da temu odpomorejo, so delavci prisiljeni seči po samooobrambi — po organizaciji. Potom nje skušajo doseči delavci zanje sprejemljivo rešitev delavskega vprašanja — pravično razdelitev dohodkov iz narodnega gospodarstva; pri tem njih stremljenju bi bila sveta dolžnost države, da jih podpira.

Cilj tega stremljenja mora biti, da doseže vsak, tudi na najnižji stopnji stoječi delavec toliko, da more živeti človeku primerno življenje, da mu bo enkrat doseženi zaslužek trajno zagotovljen in da mu je dana možnost povzpeti se na višjo gospodarsko stopnjo, če je za to sposoben.

Take so pravične zahteve delavstva in te zahteve in njihovo upravičenost mora priznati vsakdo, ki ima samo nekoliko smisla za mirno človeško sožitje.

Iste zahteve stavijo tudi trboveljski rudarji. Oni, ki dan na dan spravljajo iz globoke podzemeljske teme na površino črni dijamant-premog, ki se naučijo z nadčloveškim naporom, z žrtvovanjem svojega zdravja, v vedni življenjski nevarnosti, oni zahtevajo, da se njihovo delo plača vsaj tako, da bodo mogli nasititi svoja izmučena telesa, dovesti jim novih sil za delo in za silo obleči sebe in svojo družino. Treba je pogledati samo zahteve, ki jih je stavilo delavstvo trboveljski premogokopni družbi, cene vseh življenjskih potrebščin — celo umreti je sedaj draga stvar — in pa dobičke Trboveljske družbe in takoj si bo vsakdo na jasnem kdo da je v pravu — delavec ali delodajalec.

Družba, katere dela s 140 ali celo več procenti dobička ter se vsled tega brani pogajati se na podlagi svojih knjig, ki pa delavstvo, ki ne samo da napolno dela, ampak pri delu tudi izgublja svoje zdravje in izpostavlja svoje življenje vedni nevarnosti, ne plača niti tako, da bi moglo živoreči, je izraziti tip izkoriščajočega podjetnika. Dela po gestu: Zaslužiti čim več, za delo plačati čim manj — če pa delavec obnemore, se bo pa dobilo drugega.

Med tema dvema faktorjema, družbo in rudarji, se je pričel boj, ki more imeti zelo občutne posledice. V tem boju bo seveda posredovala tudi država, ker ima velik interes na tem, da se nasprotja mirno poravnajo. Seveda, če se bodo zastopniki države preveč nagibali na stran podjetnika, kot se to tako rado zgodi in kakor se bo menda tudi sedaj zgodilo, kot kaže to zadržanje vladnega zastopnika pri prvih pogajanjih — potem ne bo prišlo tako brž do mirnega sporazuma. V tem slučaju kaže delavstvu le ena pot, pot samooobrambe, pot boja — stavke.

Stavka je veliko zlo, toda včasih nujno potrebno, da more delavstvo sploh kaj doseči pri današnji premoči kapitala.

Zato je dolžnost države, da stavko prepreči — pa ne na škodo že tih skromnih delavskih zahtev. To bi ne bilo niti v prilog stvari — niti socialna pravičnost.

Poslanec Iv. Deržić o naših prosvetnih vprašanjih.

Pri razpravi o proračunu prosvetnega ministrstva se nečem spuščati v podrobnosti ugotovljeno netočnih števil. Naglasiti hočem samo mišljenje svoje stranke glede delovanja prosvetnega ministrstva. Ko nas je osrečilo nujenje, tedaj nam je, razven v Sloveniji, povsod primanjkovalo osnovnih šol. Politika Avstro-Ogrske je namenoma zadrževala osnovni pouk, Srbija pa je bila vsled dolgoletnih borb vezana na druga dela. Po ujedinjenju je torej bila poglavitna naloga prosvetnega ministrstva, da izdela podoben zakon o osnovnih šolah, ki predstavljajo po mnenju vsakega prosvetnega človeka temeljni pogoj narodnega kulturnega razvoja. Dolžnost parlamentarnega prosvetnega ministra bi bila, da pove pred narodno skupščino, koliko osnovnih šol je doslej otvoril in kak je njegov program za bodočnost. Tega gosp. minister ni storil. Kolikor je meni znano, je ministrstvo prosvete že pred donešenjem ustave otvorilo anketo o osnovnih šolah ter zaprosilo za mnenja pedagoških strokovnjakov v posameznih pokrajinah. Kljub temu pa je ministrstvo izdalo zakonski osnutek, ki je razpotoval načelom pedagoškega izražanja ter izzval ogorčene proteste v časopisu. Med drugim je recimo trdil osnutek, da je učni jezik v Sloveniji srbohrvatski. Pomanjkanje osnovnih šol pa traja dalje. Zemljoradniški predgovornik je dovoljno opisal tozadevne razmere v Bosni in Hercegovini. Iz proračunov ministrstva prosvete in trgovine so se črtali izdatki za obrtne šole. Razumem tako postopanje, ker izhaja iz ukoreninjenega načela, naj se sprejemajo samo tujci za kvalificirana dela, domačini naj bodo pa brez zaslužka in brez možnosti, pridobiti si potrebno obrtno kvalifikacijo. Obrtne šole so narvili samoupravnim telesom, ki danes še ne obstojajo in za koje se bodo vršile volitve šole v jeseni. Enako je s srednjimi šolami. Opozarjam na razprave, ki se vodijo glede unifikacije naših srednjih šol. Tudi temu vprašanju bi bil gospod prosvetni minister mogel posvetiti večjo pozornost. Je li potrebna humanistika ali ne, naj se ugotovi potom pedagoških strokovnjakov ter na podlagi vzgojslovnega izkustva, ne pa potom diktiranih stališč. Gosp. minister ne more nameravati, da naj naše srednje šole producira enolične avtomate. Gosp. minister naj bi se zatorej oziral na mnenja pedagogov iz vseh krajev naše domovine. N. pr. na predloge slovenskih pedagogov glede humanistične šole in na izjave slovenskih kulturnih delavcev. Enako se danes nahajajo naše visoke šole v nepovoljnem stanju. Gosp. minister nam je nekoč izjavil, da je začasno narodno predstavništvo storilo pogrešek, ko so se otvorile univerze v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, češ da naša država ni v stanju izdrževati tri dobre univerze. Sedaj pa, ko že obstojajo tri leta, jih ne smemo kratkotalo uničevati in prenašati, kajti na teh univerzah študira precejšen akademski pomladek in ta bi v prvi vrsti utrpel izgube na letih in učnih uspehih. Potem so tu narodna gledališča, katere je poddržavilo začasno narodno predstavništvo, ker je smatralo, kakor tudi gosp. minister Pribičević, da so gledališča stvar državne prosvetne politike. Te zadeve se dotikam radi tega, ker sem kot Slovenec zainteresiran na znanih incidentih ljubljanskega gledališča, ki še do danes niso razčiščeni. Finančni odbor prinaša na priloga svojega poročila bilance zagrebskega in beogradskega

gledališča, o bilanci ljubljanskega pa ni duha ne sluha. Govori se o velikih primanjkljajih ljubljanskega narodnega gledališča, tudi je bil izmenjen upravnik, toda ministrstvo se ni povedalo, kaj je na vsej stvari. Zato bi bilo v interesu ugleda ljubljanskega narodnega gledališča, kakor tudi prosvetnega ministrstva, kot najvišjega upravitelja tega zavoda, da zadevo razčisti enkrat za vselej. Končno naj se dotaknem še sledeče stvari. Ministrstvo prosvete je uvedlo v osnovne in srednje šole sokolski telovadni sistem, ki sta ga iznašla Tyrš in Fügner. To odredbo prosvetnega ministrstva pozdravljam z navdušenjem, moram pa se protiviti, ako se pod pretvezo tega sistema uvaja v šole verska in strankarska agitacija. Obzrlim, ako je poslanec Jugoslovanskega kluba protestiral proti uvedbi sokolskega telovadnega sistema, kajti tudi orlovstvo se poslužuje sokolskega sistema, ki je naš, slovenski ter po današnjem stanju najboljši. Radi tega bi bil potreben poseben zakon, ki naj opredeli, kaj je s sokolskim telovadnim sistemom mišljeno. To bi se moglo na ta način storiti, ako se strogo loči sokolski telovadni sistem od Sokolov in Orlov. To povdarjam radi tega, ker se je tukaj povsem krivično napadalo zdrav, dober in slovenski telovadni sistem. Obzrlim, da se gosp. minister prosvete ni potrudil, gostiti pred narodno skupščino ter povedati o teh prečih vprašanjih naše prosvetne politike svoje mnenje in svoje načrte.

Centralističen škandal.

Že večkrat se je v zadnjih časih bavilo naše časopisje z revzdržnimi razmerami pri tukajšnji Državni Borzi Dela, ki je začela rapidno propadati, od kar je Belgrad ter institucije centraliziral in poslanec Brandner je moral vložiti celo interpelacijo, na katero pa seveda še ni dobil nobenega odgovora. Prihodnje dni dosežejo te škandalozne razmere vrhunec, kajti ljubljanska Borza Dela, ki je matična vseh ostalih v državi in je poslovala doslej vzorno in izmed vseh najuspešnejše, bo postavljena na cesto.

Kakor smo informirani, je stvar v kratkem sledeča:

Ljubljanska Borza Dela in njen osrednji urad za Slovenijo sta bila doslej nastanjena v Gradišči št. 4 v hiši gosp. Lukmanna. Bili so to za tako institucijo najlepši in najprimernejši lokali in vključno temu, da so to poslovni lokali, jima gosp. Lukmann ni zvišal naravnost smešno majhne najemnine, ki je znašala 12.000 K letno, čeprav bi bil po novem stanovanjskem zakonu v to upravičen, kajti lokali so vredni gotovo več kot 100.000 K. Ministrstvo za socialno politiko, v katerem lahko zadnje čase vedno jasneje zasledujemo tendenco po uničenju naših najlepših socialno-političnih institucij, ki smo si jih ustvarili po prevaru sami, in ki jih sami plačujemo, pa ni hotelo plačevati redno niti te majhne najemnine. Od kar je ta važna institucija centralizirana, je izročena na milost in nemilost nekemu načelniku v ministrstvu za socialno politiko, ki je znan kot nesposoben človek, a seveda vnet pristaš demokratske gospode. Ta mož ni hotel, vključno temu, da so bili storjeni v to svrhu opetovano vsi potrebni koraki, nakazati slovenskim Borzam Dela niti najmanjšega kredita več, ki je bil v ministrstvu na razpolago, tako da niso mogle slovenske Borze Dela kriti tekočega leta niti najnujnejših izdatkov več, kakor n. pr. tiskovin, pošte, telefona, pisarniških potrebščin in najemnine. Posledica tega je bila, da so bile do grla

zadolžene in ker plačila od nikoder ni bilo, da so začeli hišni gospodarji odpovedovati tudi uradne lokale. Ker v takem slučaju proti odpovedi ni nobenega leka, se mora tekom prihodnjega tedna izseliti iz svojih dosedanjih prostorov tudi ljubljanska Borza Dela. V smislu novega zakona o zaščiti delavcev so sicer dolžne preskrbeti tem institucijam potrebne prostore občine, a da jih ta pri najboljši volji preko noči ne bo mogla dobiti, je jasno.

Tako se torej vsled nesposobnosti ali hudobnosti belgrajskih centralistov uničujejo naše najlepše socialno-politične institucije. Ali proti tem škandaloznim razmeram res ni prav nobenega leka več? Ali je res vsa Slovenija izročena popolnoma na milost in nemilost nekaterim nesposobnim velesrbskim centralistom? Pozivamo naše poslance, da z bengalično lučjo posvetijo v ta avgijev hlev in z vso vehemenco nastopijo proti takemu, več kot balkanskemu postopanju z našimi najvažnejšimi institucijami.

Razkol demokratske stranke.

Zagrebski »Obzor« prinaša iz Beograda politično informacijo o sedanjem nesoglasju ter pretečem razkolu v demokratski stranki. Po tej vesti preživlja demokratska stranka vsled svoje heterogenosti poslednje dneve. Nasprotje med Davidovićem in Pribičevićem ni več strankina tajnost. Davidović

večeva skupina ni zadovoljna z današnjim radikalnim režimom, posebno ne poslanci iz Južne Srbije. Razven tega zahteva ta skupina večjo orijentacijo v jugoslovanskem duhu, posebno v odnosu na Hrvatom. Govori se, da pripravljajo dr. Ribar, Andjelinovič in Kučić v zvezi z dr. Smoljako, Tomljenovićem in dr. Rojcem novo stranko. Okoli Davidovića se bodo zbrali vsi ti politiki z onimi vred, ki so radi Pribičevićeve politike izstopili iz demokratske stranke. Na ta način upajo, odtegniti se vplivu Pašića ter pritegniti hrvaški blok k realni državni politiki. Svetozar Pribičević je v poslednjem času v zelo tesnih zvezah z radikalno stranko. Govori se tudi, da je fuzija Pribičevića in njegovih ljudi z radikalno stranko dovršen čin. S Pribičevićem bi izstopili iz demokratske stranke njegovi bratje, od Hrvatov Edo Lukinič, Krizman in Wilder, od Slovencev dr. Kukovec, Žerjav in Reisner, od Vojvodincev Mijatović, Jakić, od Srbijancev pa dr. Voja Marinković. V vsakem slučaju pa ne bi mogel Pribičević zbrati več kakor 15 poslancev. Ena struja v radikalni stranki je za to fuzijo ter govori celo o izpremembi programa in imena stranke. Druga pa noče o fuziji ničesar slišati. Ta poslednja gleda na položaj povsem realno ter računa s činjenico, da more stari Pašić enega ali drugega dne umreti. V tem slučaju je poleg Ljube Jovanovića edino Stojan Protić, ki bi bil v stanju očuvati strankino celoto. Ti krogi smatrajo, da je Pribičević odigral svojo vlogo

Politične vesti.

Zaniknost naše zunanje politike.

Gospod I. Zupančič, ki se je vrnil te dni iz Rusije, nam piše: »Kot sem bil pred dvema tednoma v Moskvi, sem med drugim opazil sledeče: Začetkom marca t. l. je ruska vlada izdala poziv na vse ujetnike, ki so še ostali v Rusiji, naj se vrnejo v domovino. Začeli so prihajati v Moskvo, na centralni organ evakuacije množestvenih transporti vjetnikov vseh narodnosti. Tu so bili Nemci, Čehi, Madžari itd. Med njimi tudi je bilo mnogo Jugoslovancev. Prihajali so ljudje, ki jih je usoda vrgla v dolgoletno ujetništvo, kjer so preživeli voliko rusko revolucijo, prihajali so iz gladujočih krajev Rusije, sami lačni, raztrgani, depimirani. Medtem, ko vse države skrbje za te reveže, jim dajejo hrano in obleko na pot, medtem, ko imajo vse države, vsaj vse države male antante, v Moskvi svoje zastopnike, naši vjetniki — kot nekdanj Krist — nimajo kamor bi položili svoje glave. Izpraznili so me, kam naj se obrnejo, pa sem jih poslal k takozvanemu Jugoslovanskemu komiteju, ki sestoji iz nekoga dr. Poletiča, njegovega brata inženirja in trgovca Markovića, da jim ta komite preskrbi od Čehov nekaj hrane. Pa so reveži prišli nazaj s praznimi rokami, med njimi je bil celo eden, ki ga je jakota pripeljala že do roba groba. Pa so me zopet vpraševali: »Zakaj vse države podpirajo svoje ljudi, samo naša se ne zgrni za nas.« Jaz jim nisem mogel, deloma nisem hotel odgovoriti. Med tem pa, ko naši ubogi ljudje hodijo lačni po moskovskih ulicah in dobivajo dnevno le eno šestino kilograma črnega kruha, so pa gospodje Jugoslovanci, ki so bili že pred vojsko v Rusiji, dobro situirani, imajo obširna stanovanja, kjer je polno divanov in drugih predmetov komodi-

ANGLEŠKA ZBORNICA O HAAŠKI KONFERENCI.

London, 27. julija. Izv. V poslanski zbornici je angleški zastopnik na haaški konferenci lord Grahame poročal o svojem delovanju. Omenjal je, da bi Rusija krenila na pot svoje gospodarske vzpostavitve, ako bo zasledovala politiko, ki se bo ravnala po zadnjih ruskih predlogih. Ministrski predsednik Lloyd George je izjavil, da bo pač treba še novih konferenc. Dejal je, da se zaveznikov navzlic pozni intervenciji ne more obdolževati, da bi bili povzročili invazijo v Rusijo. Oni so samo onemogočili Nemčiji, da bi se polastila ruskega bogastva. Genovska in haaška gospodarska konferenca sta prispevali k vzgoji Rusije.

All ste že član Jugoslovanske Matice?

Skočil je s konja, lovski nož v rokah. Žival je čakala z naježenimi kocinami in skrivljenim hrbtom. Njene oči so bleščale kot zvezde. Toda predno je silni lovec prešel v napad, je zagrabil mrtvega brata, ga posadil na bližnjo skalo, podprl njegovo glavo, ki je bila samo še krvava kepa, s kamenjem in zatulil vanj, kot da govori z gluhošenim:

— Sedaj glej, Janez! Sedaj ti glej!

Potem se je vrgel na pošast. V sebi je čutil moč, da bi prevrgel gor, da bi v roki zmel kamen. Žival ga je skušala ugrizniti, hotela mu preparati trebuh, toda on jo je zagrabil za vrat in ne da bi se poslužil kakšnega orožja ji je polagoma stisnil grlo, da se je zadušila. Slišal je, kako postaja njeno sopenje slabotnejše, kako je prenehalo biti njeno srce. In on se je smejal poln stranskega veselja in stiskal čimdalje bolj ter kričal:

— Vidiš Janez? Ali vidiš?

Žival se ni več branila, volkovo telo je postalo brezuporno. Bil je mrtev.

Tedaj ga je Franc dvignil, ga odvelel in ga vrgel starejšemu bratu pred noge, medtem ko mu je z nežnim glasom govoril:

— Poglej, samo poglej, ljubi moj Janez! Tukaj leži lopov.

Gospodarstvo

DRŽAVNA BORZA DELA

Pri vseh podružnicah »Državne Borze Dela« v Ljubljani, Mariboru in Murski Soboti je iskalo v tednu od 2. do 8. julija 1922 dela 270 moških in 134 ženskih delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 521 moških in 137 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 239.

Promet od 1. januarja do 8. julija 1922 izkazuje 21.880 strank in sicer 10.950 delodajalcev in 10.930 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 4.950.

Dela iščejo: elektromonterji, čevljarji, krojači, šivilje, peki, mlinarji, natakarji, natakariče, trg. sodruidniki, prodajalke, dninarji, dninarice, sluga, vzgojiteljice, pisarniške moči, vlagalke, vajenci, vajenke itd.

V delo se sprejmejo: rudarji, kleparji, kolariji, mizarji, zidarji, tesarji, pom. delavci v tov. avtomobaniki, pom. delavci k zidarjem, pleskarji, služkinje, kuharica, vajenci, vajenke itd.

Trgovska zbornica v Ljubljani je, z ozirom na nedostatek žita in mleviskih produktov, ki je zavlada v Sloveniji posebno v Ljubljani, zbog ograničenja prometa, brzojavno zaprosila Direkcijo železnic v Zagrebu, da se izpremeni odredba o prometnem ograničenju, z dne 17. julija t. l. Na to vlogo je dobila obvestilo, da je ves promet v smeri Vzhod — Zapad popolnoma prost.

Obratno ravnanje željeznice izjavlja: Z dnem 1. julija 1922 prične južna železnica izvrševati § 62 železniško-obratnega pravilnika in člen 10 bernskega dogovora za vse pošiljke, katerih ocarinjenje prihaja v poštev pri carinarnici Sisak. Izvrševala bo vse carinske posle potom svojega pogodbenega priznanega deklaranta.

Podružnica Jadranske banke na Bledu. Jadranska banka je te dni otvorila svojo najmlajšo podružnico na Bledu. Poslovalnica te podružnice se nahaja v praktično in moderno urejenih lokalih ob glavni cesti, ki prihaja iz Lesc k jezeru, in sicer v poslopiju poleg poštnega in brzojavnega urada Bled I. Nova podružnica se bo bavila z vsemi bančnimi posli in bo s tem vrlo ustregla domači obrti in trgovini, posebno lesni, ter mladi industriji, ki se polagoma ustvarja v blejskem kotu; nič manje pa mnogobrojnim tujcem, turistom in letoviščarjem, katerim bo olajšano njih potovanje in bivanje z bančnimi nakazili in kreditnimi pismi, ki jih bo bančna podružnica vsled svojih obširnih zvez z vsemi kraji Jugoslavije in inozemstva lahko in točno posredovala. Kot posebnost blejske bančne podružnice je omeniti, da ima na razpolago tudi moderne »Safe depots«, kjer bo posebno potujoče in letoviško občinstvo imelo priliko, brezskrbno spraviti svoje vrednosti in dokumente.

Ameriška statistika o našem gospodarstvu. Ameriška javnost je po svojih konzulatih v naši državi vedno točno informirana o naši gospodarski politiki. Zadnje tako poročilo imamo za mesec januar, ki pravi: Količina žita in drugih poljskih pridelkov je napram istemu mesecu lanskega leta silno padla, namreč od 37.006 m ton na 13.462 m ton. To zmanjšanje izvoza se pripisuje lanskim slabim letinam ali pa se skuša utemeljevati s tem, da je vožnja po Donavi in Savi bila vsled leda ustavljena od

Guy de Maupasant.

VOLK.

(Konec.)

Obadva sta kriknila od veselja. Vrgla sta se sunkoma z vso težo svojih teles naprej, na vrat svojima konjema. Tako sta jih trenutoma spravila v tek, jih podžgala, jih priganjala, razdivjala jih s kričanjem, bičem in ostragami, da se je zdelo, kakor da nosita silna jezdeca svoje težke živali med svojimi stegni in bežita z njimi v temo.

Naprej je drvil divji lov. Sekača sta goščave, skakala preko globokih jarkov, preplezala strma pobočja, drvela v temne zaseke med počnami in trobila pri tem kar so jima pljuča dale na lovski rog, da bi priklicala svoje ljudi in pse.

Naenkrat je udaril pri tej divji ježi moj prednik s čelom ob mogočeno, nizko visečo vejo. Z razbito črepinjo se je zgrudil mrtvec s sedla, medtem ko je njegov konj splašen oddirjal in se izgubil v gozdni temi.

Mlajši d'Arville je takoj obstal skočil na tla in skušal pomagati bratu na noge. Toda videl je, kako vro možgani obenem s krvjo iz stranske rane.

Tedaj se je vsedel poleg mrtvega

trupla, vzela krvavo, razmesarjeno glavo v svoje naročje in obsedel s srepo uprim pogledom v nepremično bratovo obličje. Polagoma pa ga je obšel strah, čuden strah, kot ga ni občutil še nikdar; strah pred temo, pred samotjo, pred tišino gozda in tudi strah pred tajinstvenim volkom, ki je ravnokar ušil njegovega brata ter se s tem maščeval na obema.

Postajalo je čimdalje temnejše in drevje je pokalo v strašnem mrazu. Franc je ves trepetal, ko se je dvignil, nezmožen ostati dalje na strašnem mestu. Toliko da se ni onezvestil. Ničesar več se ni čulo, ne lajanja psov, ne lovskega roga. Vse je bilo tiho v temni daljavi. In ta samotna tišina v tem ledenem večeru je imela nekaj strašnega, tajinstvenega.

Vzel je silno Janezovo telo v svoje medvedje roke, ga dvignil in položil preko sedla, da bi ga spravil nazaj v grad. Potem je pognal konja v korak, popolnoma zmešan, kakor da bi bil preveč pil, in strašne slike in čudni obrazi so ga zasledovali.

Naenkrat je presekala pot, katero je že zajela noč, velika temna postava. Bila je zver. Blazen strah se je polastil lovca. Nekaj mrzlega, kot vodna kapljica, mu je zdrčalo po hrbtu nizdol in prekrizal se je kakor menih, kateremu se prikaže hudič;

tako se je prestrašil nenadnega povratka strašne živali. Takrat pa so se obrnile njegove oči zopet na mrtvo truplo, ki je ležalo pred njim. In naenkrat se je spremenil njegov strah v divjo besnost in strepetal je po vsem telesu.

Tedaj je zasadił ostroge v boko svojega konja in zadirjal za volkom. Zasledoval ga je preko grmovja, jarkov in starih gozdov. Preko goščav, katerih dreves ni več poznal, vedno oči uprte na svetlo liso, ki je bežala pred njim v noč.

Tudi čez njegovega konja kakor da je prišla nepoznana moč in drznost. S stegenim vratom je drvel naravnost predse, medtem ko so udarjale glava in noge mrtveca, ki je visel preko sedla, ob drevesa in skalovje. Trnje mu je mršilo lase in od čela, ki je udarjalo ob mogočna debela, se brizgali krvavi sledovi. Ostroge so trgale cunje iz drevesnega lubja.

Naenkrat sta pridrvela žival in jezdec iz gozda na plan in se zagnala v zagato, ravno ko je izšel mesec nad višavami. Zagata je bila kamenita, mogočne skale so jo zapirale. Nikjer ni bilo videti kakega izhoda. In v zagato pognani volk se je obrnil.

Franc je zatulil od veselja, da je odmevalo kot grom od skalovja.

Potem je položil obadva telesa enega čez drugega preko sedla in je odjahal.

Vrnil se je v grad smejoč in jokajoč se obenem, kot nekdanj Gargantua ob rojstvu Pantagruela. Z zmagoslavim glasom, od veselega vznemirjenja tresoč se po vsem telesu je pripovedoval o koncu zverine; vroče plakajoč in puleč si v divji bolečini brado in lase — o onem svojega brata.

In če je pozneje kdaj zopet pripovedoval o tem dnevu, je pogosto krat dejal s solzami v očeh:

— Če bi ubogi Janez mogel videti, kako sem zadavil pošast, potem bi rad umrl, o tem sem prepričan.

Vdova mojega prednika je vzgojila svojega sina, ki je tako zgodaj zgubil svojega očeta, v divjem sovraštvu proti lovu. In to se je podedovalo od očeta na sina in mene.

Marki d'Arville je obmolknil. Nekdo je prašal:

— To je bila pravljica, kajnega? Pripovedovalec je odgovoril:

— Prišel sem lahko, da je cela zgodba od a do z resnična.

Tedaj je izjavila ena izmed dam z šepetajočim mehkim glasom:

— Resnična ali neresnična, nekaj lepega je vendarle taka silna strast.

19. januarja do 6. marca. Po teh vodnih poteh se izvažajo največji del žita. Železnice so v tako slabem stanju, da bi bile potrebne popravke, da niso v stanu prevoziti ene količine žita. Tudi izvoz fižola in cementa je bil manjši. Nasprotno pa je bil izvoz žitnine v letošnjem januarju štirikrat večji kot v istem mesecu lanskega leta. Izvozilo se je namreč letos 44.056 repov (repov pa so se držali tudi celi volli in konji!) proti 10.309 lani. (Kje pa so se dobili vagoni za toliko žitnine? Op. uredn.) Izvoz mesa se je povečal od 2837 na 4210 ton, izvoz lesa od 22.000 na 59.000 ton.

— **Carina za vvoz dežnikov in solnčnikov.** Da bi se industrija dežnikov in solnčnikov v naši državi čim bolj razvila, pri čemer bi dobilo dela in zaslužka mnogo ljudi posebno žensk, namereva naša vlada carino na svojo teh izdelkov znatno povišati.

— **Leteči sejalni stroj.** Neki Amerikane je iznašel sejalni stroj, ki leti par čevljev nad zemljo ter poseje za enim zamahom 8 met. stotov zrna. Stroj drži z brzino 120 km na uro, zato more v 7. urah posejati 400 ha,

kar more danes izvršiti 100 ljudi s 100 konji.

— **Avstrijski industriji proti kromskemu plačilu.** Strojovna skupina tvornice perila na Dunaju je naznanila odjemalcem, da ne more več prodajati blaga za avstrijske krome, temveč se bodo v bodoče določale cene avstr. zlatih kronah, ki se bodo po kurzu preračunavale v avstrijske papirnate krome.

— **Novi solni rudniki v Bosni.** Med Tuzlo in Bjelino so razkrili nove solne rudnike, ki so tako bogati, da bo pri pametnem izkoriščanju krta potreba za celo našo državo.

— **Industrija Slovencev.** Po tem naslovu je spisal urednik »Jugoslovanskega Lloydja« obširno knjigo, ki velja 15 D. Industrijska podjetja so v knjigi razdeljena na 11 skupin, ki imajo zopet posebne oddelke po strokah. Knjiga je posebno važna za trgovce. Slično delo se pripravlja o industriji Hrvatske in Slavonije, Bosne in Dalmacije, Srbije in Vojvodine. Knjiga se naroča pri upravi »Jugosl. Lloydja«, Zagreb, Marovska ulica št. 21 in pri vseh večjih knjigarnah.

katerim bo mogoče obdržati obrat v bolnišnicah v polnem obsegu. — Ne vemo če bo dosti!

— **Smrtna kosa.** V Trzinu je umrla z nadušitvi Vinke Klanič. Pogreb bo danes dopoldne. Blag nam spomin!

— **Ustreljen ropar.** V gozdu, ki se razprostira v bližini Slatine se je sprejel ondotni gozdar v družbi dveh žensk. Naenkrat pa stopi pred trojico maskiran ropar, nameni smrti v surovo zahteva denar in dragoceno. V silobranu je gozdar zgrabil za puško in ustrelil na napadaka. Kroglja je zadela roparja v glavo tako dobro, da je na del in obeljal na mestu mrtve. Ustreljeni ropar je popeljal neznano.

— **Eksplozija svetilke.** V Kamnici pri Mariboru je pretečeno nedeljo na gasilski veseliški eksplozija karbidna svetilka. Pri tem je zadela neki drobec ključavnice. Sprožila tako močno v glavo, da se je moral podati v bolnico.

Ljubljana.

— **Promenadni koncert** muzike Dravke divjalo bo v soboto 29. t. m. ob 18. pri zgodnjem vremenu v »Zvezdi«.

— **Karudno, sokoletu naklonjeno občinstvo** se čepčarja, da se bo s pobiranjem starih prazniških steklenic pričelo v ponedeljek, dne 31. t. m. Naj ne bo hiše, iz katere bi odšel nabiralec prazen! Vsaka količina dobrodošla. Nabiralec odsek za vsesokolski zlet.

— **Apolo-kino v Šiški** je prekinil s predstavi in zaključil leto sezono.

Maribor.

Čez mejo je pobežnil neki Karl Pitamic, ki se je izdal za trgovca ter imel tudi v Dravogradu potujoči kino. Napravil je v Mariboru in Dravogradu mnogo dolgov.

— **Redek poset** pri županu Grčarju. Danes dopoldne se je zglasil pri županu Grčarju 80-letni slavjenec dr. Pavel Turner. Ker ga v zupani predobri niso poznali in bi bil moral čakati, je povelil novinarju Pircu nalogo, da obvesti župana o namenu svojega obiska.

— **Svinjski sejem.** Na današnji svinjski sejem so prignali 97 svinj. Kupcev je bilo toliko, da so prodali 89 svinj. Cene so bile za 5 do 6 tednov stare svinje 400 do 600 kron, 7 do 9 tednov stare 700 do 1000, 3 do 4 mesece stare 1500 do 1800, 4 do 6 mesece stare 2700 do 3000, 8 do 10 mesece stare 3500 do 3800 in za eden in pol leta stare svinje 4000 do 4500 kron. En kilogram žive teže je stal že 70 kron.

— **Transport matrantov-novincev.** Iz Maribora je odšel danes dopoldne transport matrantov, ki so vpoklicani kot novinci v vojaško službo v Valjevo in Niš. V Valjevo jih pride 18, v Niš pa 7. Na glavnem kolodvoru se je zbralo mnogo občinstva, ki je priredilo odhajajočim dijakom ovacije.

— **Prenajvanje Maribora.** Zadnje čase se pojavlja živahno opeševanje Maribora. Posestniki belijo in popravljajo svoje hiše. Na Koroski cesti naravnost tekmujejo za opeševanje hiš. Poljanci se že tudi zanimajo za preizidavo in prizidavo v nadstropja. Interesanti, hišni gospodarji, kakor tudi najemniki, ki si žele novih stanovanj v takih hišah, naj se obrnejo pisмено na gradbeno akcijo za mesto Maribor, Aleksandrova cesta št. 31. V kratkem se odpro poslovalni lokali začasno v prostornih mestnih občinah. Tedaj bo strankam na razpolago tudi osebna prijava.

— **Nov davek.** Socialno demokratski občinski svetnik Bahun je na nocojšnji seji občinskega sveta zopet spravi nov občinski davek na gostilniške goste na tapet. Zahteval je, naj gostje plačajo po 5 odstotkov od svojega računa. Proti temu predlogu so nastopili občinski svetniki NŠS in JDS, ker bi tak davek najhuje zadela delavstvo in sploh revnejše sloje. Na predlog dr. Serneca (JDS) je občinski svet odgodil Bahunov predlog.

Celje.

Jugoslovanske Matice podružnica v Celju bo v prihodnjih dneh pričela zbirati članarino. V večja podjetja bodo poslane pole, kjer bo eden pobral članarino za vse. Kdor želi, lahko članarino plača tudi v trafiki gospe Kovac v Aleksandrovi ulici. Tam se sprejemajo tudi novi člani.

— **Savinjski most.** Vprašanje stavbe novega kapucinskega mostu postaja vedno bolj akutno. Že lansko leto se je o tej zadevi mnogo razpravljalo, kakor pa vse kaže, zadeva sedaj počiva. Da se v tem ne pride naprej, je mnogo kriva tudi vlada, na katero so se merodajni krogi obrnili za donekaj k zgradbi novega mostu. Za take stvari v Beogradu nimajo smisla, ne dajo niti odgovora, čim manj še kakšne spiske. Most je od dne do dne v slabšem stanju in se bo lepega dne potegnil v vodo. Novi most je za vse naše spodnje kraje velikega pomena. Veže Celje z Zidanim mostom itd. K zgradbi novega mostu bi morali vsi prispevati, ker samo mesto Celje ni dožnja graditvi mostu, od katerega bi imeli korist vsi drugi kraji, stroške pa samo Celjani. Zadevo bo treba vzeti zopet resno v pretres, ker je za to že skrajni čas.

— **Volilni izmeniki za mesto Celje** so v sobi št. 5 mestnega magistrata od 27. julija dalje prebivalstvo razgrnjeni na vpogled. Vse natančneje je razvidno iz razglasa, aširanege po mestu.

— **V Simon Gregorčičevi ulici** mimo invalidskega doma napravljajo novo kanalizacijo. Nekateri naše ulice in ceste so že lepo pretlačovane, po drugih pa je navožen tako debel savinjski prod, da pač te ulice in ceste vsemu slabo lice. Če je bil na ulice navožen cenen savinjski prod, bi se bilo moralo navoziti drobnega in ne debelega, ki se pa nikoli ne razvodi.

— **Svinjska mast** postaja vedno dražja. V Celju se prodaja že po 140 K. Revnejši delavski sloji si pri nas masti ne morejo več kupiti in poznamo mnogo takih rodbin, ki jedo nezabeglana jedila. Vprašamo se, ali je to v naši državi potrebno? Na konto suhe se je podražila v našem mestu zadnje dni zopet tudi moka vseh vrst.

— **Klub napr. slov. akademikov** v Celju. IX. klubov redni občni zbor, ki se je vršil dne 23. t. m., je zaključil eno najdelavnejših klubovih dob. Za poslovno leto 1922-23 je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Roš Mirko, cand. iur.; podpredsednik: Hočevar Mirko, cand. iur.; tajnik: Kolšek Davorin, stud. med.; blaginjak: Erhartič Ivo, stud. tech.; knjižničar: Sribar Cveto, ablit.; gosp. in arhivar: Modic Stanko, stud. chem.; odb. namestnik: Pečnik Rado, stud. iur.; revizorja: Černel Ljudevit, cand. med., in Salmić Rafko, abes. rer. com.

Ptuj.

Pevsko društvo »Zarja« priredi v nedeljo dne 30. t. m. pešizlet v Jurce na Dravskem polju k gostini Gomilščak pod »Lipo«. Zbirališče dravski most ob 14. uri. Prijatelji pešja in naroda dobrodošli!

Primorje.

— **Strahovita avtomobilska nesreča.** V Gorici je povabil sofer Lucijan Ušaj svoja prijatelja gostilničarja Fr. Ipavca in želez. uslužbenca Silvestra Pintarja na izprehod z avtomobilom. Pintar je v razposajenosti sprožil avtomobil v najhujši dir, pri tem je avto zletel pri mostu v 8 m globoko strugo. Sofer ter se popolnoma razbil. Pintar in Ipavec sta obležala na mestu mrtva, soferja pa so smrtno ranjenega prepeljali v bolnišnico, a ni upanja, da bi okrevail.

— **Umrla je v Pevmi pri Gorici** ga. Ana Faizeli, vdova po slovenskem skladatelju Daniju Faizlu.

— **Zagonetna smrt.** Dijak Sirotič se je vračal iz Opatja v Ljvadska brda. Za njim je hodil neki orožnik. Dijaka so našli mrtvega, a orožnik trdi, da mu je ponesreči padel revolver na tla, se sprožil ter je krogla zadela dijakovo smrtno. Pač malo verjeto!

— **Na meji sta bila prijeta** od ital. carinarjev uhajenec s tobakom Rudolf Turkovič in Marij Sužeršič, stanujoča v Trstu. Prijeljala sta okrog 30 kg tobaka iz tuzolskega ozemlja na rozičku, ki je bil navidezno prazen, v resnici pa je imel skrita predale, v katere je bil stlačen jugoslov. tobak. — Mišogrede bodi omejeno, da kadri najmanj polovica Trsta jugoslov. tobak, ker je ital. neznošen.

Pokrajina.

— **Z Jezerskega nad Kranjem** nam pišejo: Odkar nas je zapustil župnik g. I. Sporn, nimamo pri nas nobenega pravovernega. Sedanji župnik g. A. Zak se je sicer nad mežnarja. Ako je ta, ki je občenar in župan, zadržan, da bi prižgal ali pogasil sveče, ne pusti župnik tega opraviti ministrant. Na Reberci je s svojimi silnostmi pritiral take davek, da ljudje niso hoteli več hoditi v cerkev ter ga zapodili. Na dan sv. Jakoba je imel oznanjeno mašo ob 6. zjutraj, a ker ni bilo mežnarja, je odšel iz cerkve. Seje na prošnjo neke ženske se je vrnil. Njegov stanoski tovariš, bi mogel o nem mairskaj povedati, bi plača mežnarja ali organista, kakor je to storil njegov prednik, pa na nastal red. Pozivamo školski ordinariat, da napravi red.

Odprto pismo g. pokrajinskega namestniku Ivanu Hribarju.

Prosimo g. pokr. namestnik, oprostite, da se vključ izjavim, da se v stanovanjske razmere ne spuščate, obrnemo do Vas. Iščem pač pravice. Prosim namreč g. namestnik, da se moja pereča stanovanjska zadeva vendar enkrat reši. Začetkom meseca marca sem si s težavo priborila vstop do Vas in takrat, ko so na Vaš ukaz moje, že na cesto postavljeno opravilo postavili zopet nazaj v stanovanje, ste obljubili meni in mojemu soprogu svojo pomoč. Na kratko sem Vam orisala grozne razmere, v katerih živim in Vas prosila, naj bi se mi dovolilo stanovati par mesecev — dolder mi stanovanjski urad ne nakaze dragega stanovanja — v hiši, kjer posluje stanovanjski urad in stanovanja št. 2. Vedela sem namreč, da so v tej hiši tri sobe prazne. V tej zadevi ste me, g. pokr. namestnik, poslali h gosp. načelniku R., ki me pa ni hotel sprejeti. K sreči sem ga potem srečala na hodniku in mu brž na kratko povedala svojo zadevo. Toda g. R. se ni zdelo vredno z menoj govoriti. Sem pač uboga soferjeva žena. Zanosiljal je na kratko: »Hm, saj ne vem, kako je s to hišo, mislim pa, da je prodana.« Nato mi je obrnil hrbet. Pozabil pa je g. R., da je sam sklepal pogodbo z železnico in da hiša takrat še ni bila prodana. — Dalje sem potem prošila za stanovanje na Poljanski cesti št. 18, toda kmalu sem dobila obvestilo, da se naseli v to stanovanje g. E. šef borznega dela v Ljubljani, ki je stanoval prej na Večni poti št. 1. Jaz pa nisem dobila zopet ničesar in še sedaj stanujem v mojem pri neki stranki s petimi osebami, torej nas je vseh skupaj sedem v mali sobici. Ker na tako tesnem prostoru toliko oseb nikakor ne more prebiti, sem navno vložila prošnjo in sicer za stanovanje na Starem trgu št. 11/II. Toda stanovanjski urad je imel tudi to pot gluha ušesa in je nakazal to stanovanje g. ofic. Q. Končno mi je pa stanovanjski urad nakazal prazno sobo na Poljanski cesti št. 20/III, kjer je prej stanoval g. ofic. Q. Takoj sva šla z možem tja, da se predstaviva gospodinjini, toda gospodinja je izjavila, da g. ofic. Q. sobe še ni odpovedal, da torej lahko ostane v njej še cel mesec in da sobo ne bo oddajala prazno, ampak opremljeno. Torej zopet — nič! In sedaj čujte g. namestnik! Stanovanje, v katerem se nahajava z možem sedaj, nama je začetkom avgusta sodno odpovedano in tako naju vržejo v najkrajšem času na cesto, kar ve stanovanjski urad prav tako dobro kakor midva. — G. pokr. namestnik! V skrajni sili se obračam do Vas, kot do očeta. Pomagajte, prosim, da se zadeva vendar enkrat reši in sicer takoj, ker s 1. avgustom sem na cesti. Mar se mi res le zato godi krivica, ker sem žena trpna in ne žena gospoda iz »višjih krogov«? Gospod namestnik, jaz upam na Vas.

Elka Potočnikova

Sokolstvo.

— **Veselica Sokolskega društva** v Medvodah. Kdor se hoče prijetno zabavati, dobro ter ceno jesti in piti, naj pride v nedeljo 30. julija t. l. na vrtno veselico katero priredi pevski odsek »Sokolskega društva« v Medvodah v prostorih priljubljene Susteršičeve gostilne »Pri Tometu«. Petje v zboru in solospjevi, godba gledališkega orkestra, nastop občepriznanih humoristov, ples itd. itd. Začetek ob 16. uri. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev v notranjih prostorih. — Zdravoi!

— **Sokol na Vrhniku** ima v nedeljo 30. t. m. javno telovadbo in veliko vrtno veselico s plesom. Pri prireditvi igra polnoštevilna godba zveze jugosl. železničarjev. Sproed: Po prihodu vlaka iz Ljubljane ob 8 1/2 uri povorka s kolodvoru. Skušnje. Ob 2 do 2 1/2 in pol

koncert na telovadišču. Javna telovadba. — Moška in ženska deca, moški in ženski narščarji, člani, članice, orodna telovadba, simboična skladba »Naprej« zaključna skupina. Vlaki iz Ljubljane vozijo ob 7.30, 13.18 in 18.20. V Ljubljano pa vozi zadnji vlak ob 23. uri. Ljubitelji narave imajo ob enem priloiko za lepe sprehoede. Močilnik, izvir Ljubljani-ice. Stari mlini itd. Tudi za prav dobro pijačo in jed je preskrbljeno. V nedeljo torej na Vrhniko. Zdravoi.

— **Sokolsko društvo** v Trbovljah priredi na svojem telovadišču v nedeljo dne 30. t. m. svojo javno telovadbo. Bratska društva se vabijo k prijaznemu sodelovanju. Začetek ob 3. uri popoldne. Zbirališče ob 2. uri v Sokolski dvorani pri g. A. Forte — Zdravoi!

— **Sokolski dan na Bledu.** Splošno zanimanje vlada med tujci in domačini okoli Bleda za veliko sokolsko prireditev 30. t. m. v Zaki. Zaka, katera je itak hipoma vsa oživila, odkar kampirajo v idilični, s temnimi smrekami in jelkami obdani dolinici srbski sokolci, je zdaj posejana z belimi deskami in travnati in sto rok in ročice se giblje, da se postavijo različni navijoni, plesišče in druzice. Vse potrebne las so dali lesni trgovci iz Pečice in Gorli Sokolu zastoj na razpologo. Dekorativna dela se vršijo po načrtu g. akad. slikarja majorja Marčiča. Sodelovala bo tudi mariborska garnizijska godba. Splošni spored prireditve je sledeči: 1. Pri dopoldanskih vlakih sprejem bratskih sokolskih društev na kolodvoru Bled. 2. Dopoldne skupna vežba sodelujočih Sokolov v Zaki. 3. Ob pol. 15. uri zbor Sokolstva in srbskega naraščaja na trgu pred penzionom, Vovč. ob tu sprevod po jezerski cesti mimo kraljevega dvorca v Zako. 4. Ob 16. uri nastop k prostim vajam in vajam na orodju. 5. Po nastopu ljudska veselica. Eno za nas neobičajno novost bodo imeli posetniki veselice priloiko opazovati, namreč pečenje jančev na prostem, kar bodo preskrbeli srbski sokolci po njihovem narodnem običaju.

— **Sokolsko društvo Moste** pri Ljubljani priredi v nedeljo 30. t. m. javni nastop spolen z veliko gozdnno veselico v idiličnem Kodeljevem gozdu. Vstop 2 Din. K mnogobrojemu obisku vabi odbor.

Društvene vesti.

— **Šentjakobski semenj** v nedeljo 30. julija na vojaškem strelišču na Dolenjski cesti bo kot vsako leto privlačna sila za vse, ki hočejo par uric preživeti v veseli družbi. Na semenji pridejo sejarji in sejarice v narodnih nošah z vozovi in z godbo na čalu. Zbirajo se v Cigaletovi ulici pri sodišču. Na semenju samem se bo dobilo vse potrebno za dušo in telo po krščanskih cenah, kot je navada na šentjakobskih prireditvah. Tudi se bo izvršilo Mačkovo vino, ki slovi po svoji kakovosti, da bo pa zabava raznovrstnejša, skrbeli bodo komični nastopi, na prodajo bo pitje mleko proti receptu, pri ribolovu bo vsak ribič ujel svojo ribico, pri sodih modernih siren gotovo omamilo in omečalo še tako trdo srce. Manjkalo ne bo bogatejša srečolova, za poskočne noge je določen ples. Zvečer baina rasvetljava. Vstopnina le 3 D. Ker ni v nedeljo nobene druge prireditve v Ljubljani, se gotovo vidimo na šentjakobskem semenju. Začetek ob pol 4. pop.

— **Društvo stanovanjskih najemnikov** za Slovenijo, opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo, dne 2. avgusta t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna dale članom informacije dnevno od 18. do 20. ure Sv. Petra cesta št. 12. prilično, desno.

SCHAPIROGRAPH
ROLE
The Rex Co. Ljubljana.

MILO.

Kar se tiče mila, so se v vojni in tudi po vojni od vseh strani uvedla mila najslabše kakovosti in čudno je, da so se konsumenti na to zelo navadili in še danes mislijo, da to ne more biti bolje. Od vseh strani se ponuja toaletno milo v velikih količinah, tako, da bi se moglo misliti, da je tega blaga na izobilje. Če pa bolje pogledamo, so to samo mila v lepem papirju, nekatera celo dobro parfimirana, vendar pa se ne penijo in nikakor niso dobra za negovanje kože. Posebno pa so nekatere inozemske tovarne poslane nam milo, kakršno se sicer pošilja v daljnje kolonije in mislijo, da je za tukajšnje ljudi zelo dobro. Jaz sem vedno zastopal načelo, da mora kupec za svoj denar dobiti popolno vrednost in ravno ono, kar potrebuje. Zato ponujam s popolno garancijo za čistost, snod, penjenje in vonj do zadnjega lista sledeča mila:

Savon Coeur Dame za parfimiranje telesa in rok — — — — — K 40
»Miracle, diši kot fin tobak, za moške — — — — — » 40
»Violette, naravni vonj vijolice — — — — — » 36
»Majalis, naravni vonj šmarice — — — — — » 36
»Rose Cennifolia, izredna roža — — — — — » 40
»American Bath Soap, veliki komad — — — — — » 40
»English Bath Soap, veliko, okroglo milo — — — — — » 36
»Buttermilk Soap, za zdravnike, ki si pogosto umivajo roke — — — — — » 50
»Gold Cream, posebno blago milo za novorojenčke — — — — — » 36
»Nobilior milo, za negovanje in lepašanje obraza — — — — — » 30
»Eau de Cologne Lols XIV — — — — — » 36
»Eau de Cologne Ruski — — — — — » 50
»de Lis, originalno Ljiljanovo milo — — — — — » 40
»Cire Vegetale, iz voska in meda za negovanje obraza — — — — — » 52
»Boraks, izredno fin — — — — — » 24
»Lysoil, za desintekcijo — — — — — » 24
»Old Windsor Violette, veliko, fino milo — — — — — » 48
»Milo za brtje, fino — — — — — » 10
»Shampoo Tosca, za pranje las, za vlek — — — — — » 6
»Edelweiss Colossal Soap, izredno fino, veliko milo — — — — — » 36
»Flowermilk, veliko milo, izredno nega vonja — — — — — » 50

URAN-PARFUMERIJA
Ljubljana, Mestni trg 11.

E. QABORIAU:

Zločin v Orcivalu.

(Dalje.)

Ko je ostudno razmesaril ženinu truplo, se je gospod Trémorelski zrušil v enega izmed naslanjačev, ki stojijo v spalnici. Izvestne gube v razsekanem blagu tistega fotelja svečijo, da je nekdo sedel na njem.

Kakšne so v tem hipu grofove misli? Gotovo šteje dolge ure, ki jih ima za seboj, in kratke ure, ki mu ostanejo. Našel ni ničesar. Težko, da bi še utegnil do jutra izvršiti ukrepe, s katerimi hoče speljati preiskavo na krivo sled in zbuditi v nas mnenje, da je poginil, kar bi ga rešilo kazni. Treba je bežati, čim prej, magari brez prokletega papirja.

Tako misleč zbere svoje moči in vstane. Veste li, kaj stori? Škarje vzame ter si postrizže dolgo, s skrbjo negovano brado.

»Aha!« ga je prekinil oče Plantat, »zatorej ste tolikanj ogledovali njegovo sliko!«

Gospod Lecoq se ni ustavil pri tej opazki, da ne bi zabloblil v stran od svojih izvajanj.

»So vsakdanje podrobnosti,« je povzel, »ki jih dela baš njih vsakdanost strašna, ako se strnejo z izvestnimi okolnostmi. Predstavite si grofa Trémorelskega, bledega in oškropljenega z ženinovo krvjo, kako stoji pred svojim zrcalom in se brije, tri korake od trupa, iz katerega je baš ubežalo življenje. Razumete li? Gledati se v zrcalu tik potem, ko ste umorili človeka, je dejanje, ki priča o strašni odločnosti, da jo moremo prisoditi le malokateremu zločincu. Sicer pa so se grofu tresle roke; njegov obraz mora biti ves razrezan.«

»Kaj!« je vzkliknil doktor Gendron, »z britjem da bi se mudil?«

»To vem s popolno gotovostjo,« je tehtno odgovoril gospod Lecoq. »Povedala mi je brisača, na kateri sem našel madež, kakršni nastanejo, če obrišemo britev. Našel sem tudi škaflo z britvami. Ena izmed njih je bila še vlažna; to pomeni, da je služila pred malo urami. Oboje, britev in brisačo, sem skrbno zaklenil. Ako bo to premalo v priznanje moje trditve, pokličem iz Pariza dva pomočnika, ki bosta umela najti neke v gradu ali na grajskem vrtu brado gospoda Trémorelskega in pa drugo brisačo, na kateri mora biti še več odtiskov. Kar pa se tiče vašega začudenja, gospod doktor, moram reči, da se zdi meni ta misel popolnoma naravna; v nji vidim samo muno posledico sprejetega načrta. Gospod Trémorelski je nosil vedno polno brado; s tem, da jo žrtvuje, si tako izpremeni obraz, da ga ne more na begu nihče spoznati.«

Doktor Gendron je bil očitno prepričan, zakaj pokimal je in zamrmral:

»To se razume!«

»Tako izpremenjen,« je povzel policijski agent, »je jel grof z največjo naglico izvajati svoj načrt in nastavljal vse podrobnosti, s katerimi je hotel v nas zbuditi mnenje, da je tolpa razbojnikov umorila njega in njegovo ženo. Poiskal je Gue-

spinov jopič, odtrgal mu pri žepu krpo blaga ter jo dal grofici v roko. Nato je vzel truplo v naročje in ga odnesel doli. Rane so krvavele strahovito; odtod mnogobrojni krvavi madeži, ki smo jih našli po vseh stopnicah. Dospevši v vežo je primoran odložiti truplo, da si odklene vežna vrata. Ta zamuda pojasnjuje veliko krvavo mlako pod stopnicami.

Ko je odprl vrata, se grof vrne, pobere truplo in ga nese v naročju tik do tratine. Odondod ga vleče, držeč ga za ramena, stopaje zadenski in domišljaje si, da nas s tako napravljeno sledjo prevari, češ da so vlekli njega samega v Sekvano.

Toda zločinec je pozabil dvoje; in baš to dvoje nam ga daje v roke. Pomislil ni, da morajo grofici na krila, ki so se vlekla po travi in jo potlačila na široko, odkriti njegovo zvižajo. Pozabil je tudi, da se njegova lastna elegantna in vzbočena noga, obuta v fine visokopete škornje, odtiskava v vlažni zemlji tratine in s tem ostavlja dokaz, jasnejši od belega dne.

Oče Plantat je zdajci vstal.

»O!« je dejal, »tega ml sploh niste omenili.«

Gospod Lecoq je poredno mahnil z roko.

»In marsičesa drugega tudi ne. A tistikrat,« — pri teh besedah se je ujel njegov pogled z očmi očeta Plantata — »mi je bilo mnogokaj, kar zdaj vem, še povsem neznanega; in ker so me izvestni znaki nagibali k prepričanju, da je gospod mirovni sodnik vse boljše poučen od mene, se mi je prileglo nekoliko maščevanja za njegovo molčečnost, ki si je nisem vedel razložiti.«

»Maščevali ste se zares,« se je nasmehnil doktor Gendron.

»Onkraj tratine,« je povzel gospod Lecoq, »je grof iznova dvignil truplo na roke. Toda pozabil je, da voda pljusne, ako vrže vanjo težak predmet; morda se je tudi bal, da se ne bi zmočil. Vsekako je previdno položil truplo v plitvino, namestu da bi ga zagnal z močjo.«

»A to še ni vse. Grof hoče, da bi mi verjeli v strašno borbo med grofco in njenimi morilci. Kaj stori v ta namen? S koncem stopala razkoplje pesek po drevoredu, meneč, da mu pojde policija na limenice.«

»Oh, to je res,« je zamrmral oče Plantat, »sam sem videl.«

»Odloživši truplo se vrne morilec v hišo. Čas uhaja; toda on še vedno upa najti nesrečno listino. Zato mora hiteti s poslednjimi ukrepi, od katerih se nadeja, da zagotovijo uspeh njegovih namer. Brž vzame svoje copate in svileni rutico, ki jo pomoči v kri. Rutico in eno copato vrže v travo, drugo zaluči v Sekvano.

Njegova naglica nam pojasnjuje nedostatnost in brezuspešnost vseh ukov. Mudi se mu, zato strelja kozla za kozlom.

Steklenke, ki jih postavi na mizo, so prazne; grof ne pomisli, da bo sobar vedel to. Meneč, da naliva v kozarce vino, nataka kis, ki bo pričal, da sploh nihče ni pil.

Potem krene na vrh ter porine kazalec na uri naprej, toda predaleč; ne spomni se niti, da je treba spraviti zvonilo in kazalca v soglasje. Tudi posteljo razkoplje, a zelo nerodno; pri tem pozabi, da je napravil troje stvari, ki nasprotujejo druga

drugi: postelja je razkopana, ura kaže dvajset minut na štiri, a grofica je oblečena kakor sredi belega dne!

Trudi se, da bi storil razdejanje še huje. Zato strga s postelje baldahin. V grofici kri pomoči kos perila ter namaže pohištvo in zastore. Še vrata v stanovanje zaznamuje s krvavo odtiskom roke, ki je vse preveč razločen in popoln, da se ne bi zdel preračunjen.

Vprašam vas, gospoda: smo li omenili doslej le najmanjšo okolnost ali podrobnost zločina, ki ne bi govorila za to, da je krivec sam hišni gospodar?«

»A kaj pomeni sekira,« se je oglasil oče Plantat, »tista sekira v drugem nadstropju, ki ste se tako čudili njeni legi?«

»Tako bomo pri nji, gospod mirovni sodnik,« je odgovoril Lecoq.

»V tej temni zadevi je važna točka, glede katere smo po vaši zaslugi docela rešeni dvomov: z gotovostjo vemo, da je gospa Trémorelska skrivala nekakšno listino, katere se je hotel soproj za vsako ceno polastiti. Zatrtili ste nam, da je želja — morda tudi nujna potreba — dobiti ta papir v svojo oblast, izmed glavnih nagibov, ki so pripravili grofa do zločina. Vse kaže potemtakem, da mora imeti to pisanje ne velik, nego upravn neizmeren pomen. Z drugimi besedami: da je silno kompromitujoče. Toda komu naj bi škodilo? Obema, grofu in grofici, ali samo grofu? Tu morem samo ugibati.

Gotovo je, da pomeni ta lista za prizadetega — ali za prizadete — neposredno grožnjo. Istotako je jasno, da je bila v rokah gospe Trémorelske bodisi jamstvo, bodisi strašno orožje, ki je dajalo soproga na milost in nemilost v njeno oblast. Dognano je končno, da je gospod Trémorelski umoril svojo ženo z namenom, rešiti se te pogube, ki je visela nad njegovo glavo...«

Detektivova izvajanja so bila tako jasna, njih utemeljenost se je izražala v zadnjih stavkih tako očitno, da zdravnik in oče Plantat nista mogla brzdati svojega odobravanja.

»Vrlo!« sta vzkliknila oba hkrati. »Izvrstno!«

»Razentega,« je nadaljeval gospod Lecoq, »smo po nekih terih podrobnostih, na katere se naslanja naše obče prepričanje, primorani sklepati, da je vsebina pisanja takšna, da bi, ako ga najdemo, ovrglo naše poslednje dvome, pojasnilo več zločin ter izjalovilo vse morilčeve zvižaje. Grof mora tedaj storiti vse, magari še tisto, kar ni mogoče, samo da ne ostavi tega orožja v dosegu naših rok. Zato se ne ozira niti na neposredno nevarnost, niti na beg minut, niti na dan, ki se dela, marveč se vrže s povečano trdovratnostjo na svoje brezuspešno iskanje. Spet prebrskava vse predale, knjige in listine v svojem stanovanju. Zaman. Tedaj se nameni pregledati tudi drugo nadstropje. Neutegoma vzame sekiro in krene gor. Baš je načel omaro, ko se zasliši z vrta vzkrik. Grof plane k oknu. Kaj vidi?

Filip in stari La Ripaille stojita pod vrhami za vodo. Našla sta groficino truplo. Razumete li grozo, ki se polasti morilca?

Poslej ne sme več zamuditi minut. Odlašal je itak predolgo. Nevarnost je tu, je strašna! Dani se, zločin je odkrit. Zdajdaj pridrevijo ljudje. Če ga najdemo, je izgubljen.

MALI OGLASI

PRODAJA:

SV. JURIJ OB JUZ. ZEL.
ST. 40. Proda se hiša in
svinjski hlev, vse v novem
stanju, z vrtom in njivo ob
glavni cesti, 3 minute od železniške postaje. Pripravna
je za vsakega trgovca ali
obrnika. Proda se samo
8. avgusta 1922. Cena Din
105.000.—. 182

OTROSKI VOZIČEK, še
dobro ohranjen, se prodaja.
Poizve se: Letnar, Dunaj-
ska cesta 25, dvorišče. 181

FRI dvonadstropne HIŠE
za kupno ceno kron
1.000.000.—. Proda se tu-
di vsaka hiša posebej. 183

Krasna trgovska hiša z 2
lokali, skladiščem in vr-
tom K 800.000.—.

Nova trgovska hiša v Mari-
boru K 600.000.—.

Mala trgovska hiša kron
420.000.—.

Krasne vile v okolici Mari-
bora. Cena od 450.000 K
naprej.

Gostilna z lepim posestvom
pri glavni cesti za vsak
obrat pripravna. Cena
kron 1.000.000.

Malo, zelo lepo graščinsko
posestvo 260.000 Din.

Veleposestvo, 46 johov veli-
ko; od teh 6 johov prima
vinograd z urejeno vilo,
živinskim hlevom. Skupna
cena 3.000.000 K.

Travniki, pečena lama,
gradbeni prostori itd.

Tozadevna pojasnila daje
Realitetna pisarna »Rapid«,
Maribor, Gosposka ul. 28.

STEDILNIK, še nov, pro-
dam radi selitve. Poizve se:

Urbančič, Dunajska cesta,
barake: »Klub Soče«, 189

HISO z vrtom in 4 stanova-
nji, električna razsvetljava,
preurejena, pripravna za
kako obrt, prodam. Poizve
se pri Leskovic Jože, Novi
Udmat 108. 187

KUPI:

STELAŽO S PULTOM, ob-
rabljeno, kupim. Ponudbe
na upravo lista pod »Jarc«. 186

KUPI SE TRICIKL, dobro
upravljen. Ponudbe z naved-
bo cene pod »Tricikl« na
upravo. 170

KUPIM HIŠO, primerno s
koncesijo gostilne, tudi ne-
kaj polja na prometnem
prostoru na deželi v Jugo-
slaviji, eventualno v zame-
no, tudi v najem. Ponudbe
na F. Jurič, gost., Dravov-
grad. 156

RAZNO:

TRGOVINA in PEKARIJA
se odda v najem na lepem
kraj. Sp. Stajerske, tik
župne cerkve in kolodvora.
Ugodna prilika za trgovce z
deležnimi pridelki. Pisma je
nasloviti na upravo lista
pod »Kraj 1892«. 192

LOVSKO DRUŠTVO NA
DOBRAVI boče dne 30. 7.
1922 ob 5. uri popoldne pro-
dalo na javni dražbi živo
srnico in srnjaka; 3 mesece
stara. Dražba se vrši v Ko-
zarjih, gostilna pri Kocijanu
št. 4. 190

SPREJMEM GOSPODA na
hrano in stanovanje s 1. av-
gustom. Naslov v upravi li-
sta. 188

1000 K NAGRADE tistemu,
kdor mi preskrbi pekarno v
najem v trgu ali na deželi.
Naslov v podružnici »Jugo-
slavije«, Maribor. 178

Zenitne ponudbe

MLAD UPOKOJENEC in
dober obrtnik, lepe zunanjo-
sti, se želi poročiti z žensko
v starosti od 22 let naprej,
ki naj bi bila mirnega zna-
čaja in dobrega srca. Pred-
nost imajo hišne posestnice.
Vdovec z enim ali dvema
otrokoma niso izključene.
Cenjene, le resne ponudbe,
se prosijo s sliko, ki se na
prošnjo vrne na upravo lista
pod »Upokojenec«. 191

PARKETNE deščice

dobavlja in polaga v me-
stu in na deželi

Anton Bokal, Ljubljana
Slomškova ulica štev. 19

Telefon 527.

Svarilo.

Društvo krovskih moj-
strov za Slovenijo s sede-
žem v Ljubljani opozarja vse
cenjene hišne posestnike, gos-
podarje, njih namestnike itd.
da ne dajo pokrivati in
popravljati svojih streh na
poslopih raznim elementom
in krpucarjem, kakor se je
to v večji meri dogajalo
doslej.

Taki ljudje strehe tako
pokvarijo, da jih še strokov-
njaki za njimi popraviti ne
morejo. Tudi bode odslej
dalo društvo take nekoncesio-
nirane kvaritelje streh za
vsak slučaj policijsko zasle-
dovati ter jim takoj na mestu
ustaviti delo.

V Ljubljani, dne 25. 7. 1922.
J. Križnar, Gril,
predsednik. tajnik.

Pozor!

Naznanjam, da je kavarna
»Beograd« v Mariboru na novo
urejena — so na razpolago vsi
časopisi — je dobra postrežba
in najbolj priznana kava in
kuhinja.

Priporočila sel
Marija Šuligoj
lastnica kavarne »Beograd«
v Mariboru.

Največja izbira

Različnih pletenin,
majic, nogavic
in rokavic

pri trdki
A. & E. SKABERNE

Ljubljana, Mostni trg štev. 10.

Več stavbenih parcel

v velikosti po 400—500
m² se prodaja v Zg. Šiški.
Pojasnila daje
Albin Smerkolj, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 24.

Moji ljubčki

živalske slike za naše
malčke,
na trdem kartonu.
Cena 8 dinarjev.

V **Zvezni knjigarni**
Ljubljana, Marijin trg 8.

Zlatorog

Zahtevajte povsod le

Zlatorog milo

prvovrstno — izdatno — ceno.

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga

R. Bunc in drug

Celje - Ljubljana - Maribor

Zlatorog

Okrogel smrekov les

brez lubja, od 10 cm premera naprej, kupi v večjih partijah
večja švicarska trdka. — Ponudbe za točno dobavne, res
zdrave partije (brez rdečih lis), naj se naslove ob navedbi
množine, nakladalne postaje in možnosti ogledanja na
W. DUBS, hotel Meran, MARIBOR.

CERADE

POKRIVALA NA VAGONE

najboljše kakovosti, takoj v vsaki vel-
kosti in najfinije razpošilja podjetje
za tekstilno industrijo in trgovino

MAKSO ŠALGO, OSIJEK I

■ ■ Lanena roba, vreče, motovoz. ■ ■

Na veliko.

Telefon: 595. ✉ Brzjavlj: Maksalgo, Osijek.

Nudim še — pri sedanji monopolni taksi

Ciril-Methodove vžigalice

po K 2'04 škatljica, pri odjemu celega zaboja,
franko Ljubljana in franko Maribor! — Pripo-
ročam takojšnje naročbe!

Ivan Perdan, Ljubljana.

Obnovite naročnino!

R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna **Jesenice**
Podjetje za prevažanje blaga južno železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni pro-
met iz Avstrije, Zagarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva.
Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjavlj: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Pozor kupci!

Na prodaj 2 posestvi v
okolici Novega mesta,
eno s 60 orali sveta, obrastlim
gozdom, njivami, travniki in
lepim gospodarskim poslop-
jem. Poleg tega je
naprodaj bukov gozd,
10 oralov.

Poizve se: Franc Pirč, Kon-
gresni trg 7 od 12.—2. ure.

Stanovanje v Mariboru

obstoječe iz 3. sob, kuhinje in pritliklin, elektrika in plin v mirni, drevoredni
Tattenbachovi ulici (blizu sodišča, Narodnega doma, nedaleč od Glav. Trga)

zamenjam za enako v Ljubljani

vsled preselitve za takoj. Ponudbe pod »Zamenjava« na upravo lista.